

“સબળ ભારતનું નિર્માણ: યુવા શક્તિ અને રાષ્ટ્રીય એકતા”

સંદિપકુમાર રામભાઈ પટેલ
મદદનીશ શિક્ષક
શ્રીમતી એમ જે મેવાડા શિવશક્તિ વિદ્યામંદિર
દિયોલી, તા ઈડર જિ સાબરકાંઠા.

સારાંશ

આ સંશોધન પત્રનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય ભારતની વર્તમાન વિકાસયાત્રામાં યુવાનોના પાયાના યોગદાન અને ભારત સરકારના મહત્વકાંક્ષી અભિયાન 'એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત' ના વિઝનને ઊંડાણપૂર્વક સમજવાનો છે. વર્તમાન સમયમાં ભારત વિશ્વનો સૌથી યુવાન દેશ છે, જ્યાં વસ્તીનો અંદાજે ૬૫% થી વધુ હિસ્સો ૩૫ વર્ષથી ઓછી ઉંમરનો છે. આ વિરાટ 'ડેમોગ્રાફિક ડિવિડન્ડ' (વસ્તી વિષયક લાભ) ભારત માટે માત્ર એક આંકડો નથી, પરંતુ એક અભૂતપૂર્વ સુવર્ણ તક છે જે ભારતને વૈશ્વિક મહાસત્તા બનાવી શકે છે. પ્રસ્તુત પેપરમાં એ બાબત પર સઘન ચર્ચા કરવામાં આવી છે કે કેવી રીતે યુવા પેઢી દેશની આર્થિક પ્રગતિ, સામાજિક સુધારણા અને સાંસ્કૃતિક જોડાણમાં એક મહત્વપૂર્ણ કડી તરીકે કાર્ય કરી રહી છે.

વૈશ્વિક ફલક પર જ્યારે ભારત 'વિશ્વગુરુ' બનવા તરફ મક્કમ ડગલે આગળ વધી રહ્યું છે, ત્યારે યુવાનોની ભૂમિકા માત્ર મતાધિકારના પ્રયોગ કે શ્રમિક તરીકે સીમિત રહી નથી. આજે ભારતનો યુવાન નવીનતા (Innovation), અદ્યતન ટેકનોલોજી અને હકારાત્મક સામાજિક પરિવર્તનના એજન્ટ તરીકે ઉભરી આવ્યો છે. આ સંશોધનમાં એ પણ તારણ કાઢવામાં આવ્યું છે કે 'એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત' જેવી યોજનાઓ દ્વારા કેવી રીતે યુવાનો વિવિધ રાજ્યોની ભાષાઓ, રહેણીકરણી અને સંસ્કૃતિને અપનાવીને પ્રાદેશિક અંતરને ઘટાડી રહ્યા છે. જો આ યુવા શક્તિને યોગ્ય દિશામાં માર્ગદર્શન, ઉચ્ચ ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ, કૌશલ્ય વર્ધન અને પૂરતી તકી પૂરી પાડવામાં આવે, તો તેઓ ભારતને માત્ર આર્થિક રીતે જ નહીં, પરંતુ નૈતિક મૂલ્યો અને વૈશ્વિક એકતાના અજોડ મોડેલ તરીકે પણ વિશ્વમાં સ્થાપિત કરી શકે છે.

સંશોધન પત્રમાં યુવાનોની માનસિક શક્તિ અને રાષ્ટ્ર નિર્માણ વચ્ચેના સીધા અને અતૂટ સંબંધને તપાસવામાં આવ્યો છે. આ રિસર્ચ પેપર એ તર્ક રજૂ કરે છે કે ભારતની પ્રગતિનો આધાર યુવાનોની શક્તિ અને તેમની રાષ્ટ્રીય ભાવના પર ટકેલો છે. અંતમાં, આ સારાંશ એ સંકેત આપે છે કે યુવા સશક્તિકરણ એ જ મજબૂત ભારતની સાચી યાવી છે.

પારિભાષિત શબ્દો: યુવા શક્તિ, રાષ્ટ્રીય એકતા, ડિજિટલ ઇન્ડિયા, સાંસ્કૃતિક વારસો, આત્મનિર્ભર ભારત, કૌશલ્ય વર્ધન, સામાજિક પરિવર્તન.

૧. પ્રસ્તાવના

કોઈપણ રાષ્ટ્રની પ્રગતિ અને તેની મજબૂતી તેના ભૌતિક સંસાધનો, સોનાની ખાણો કે ઉદ્યોગો પર એટલી નિર્ભર નથી હોતી જેટલી તે રાષ્ટ્રના યુવાનોના ચારિત્ર્ય, બુદ્ધિશક્તિ અને તેમની રાષ્ટ્ર પ્રત્યેની નિષ્ઠા પર હોય છે. ભારત એક એવી પ્રાચીન સંસ્કૃતિ છે જે 'વસુધૈવ કુટુંબકમ' ના મંત્રમાં માને છે, પરંતુ આજે તે વિશ્વના સૌથી ગતિશીલ અને યુવાન રાષ્ટ્ર તરીકે પણ ઓળખાય છે. "એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત" એ માત્ર એક આકર્ષક સૂત્ર કે સરકારી કાર્યક્રમ નથી, પરંતુ તે એક વ્યાપક રાષ્ટ્રીય આંદોલન છે જેનો પ્રાથમિક હેતુ ભારતીય વિવિધતામાં એકતાના તાંતણે મજબૂત બનાવવાનો છે. આ મહાન વિઝનના કેન્દ્રબિંદુમાં ભારતનો યુવાન છે.

ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં જોઈએ તો, ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં ભગતસિંહ, સુખદેવ, રાજગુરુ અને ચંદ્રશેખર આઝાદ જેવા અસંખ્ય યુવાનોએ પોતાના બલિદાન આપીને ક્રાંતિની મશાલ જલાવી હતી. આજે જ્યારે આપણે આઝાદીના 'અમૃત કાળ' માં જીવી રહ્યા છીએ, ત્યારે દેશ સમક્ષ એક એવી નવી પેઢી છે જે ટેકનોલોજીથી સજ્જ છે, વૈશ્વિક દ્રષ્ટિકોણ ધરાવે છે અને કંઈક નવું કરવાની તીવ્ર તમન્ના ધરાવે છે. ભારત પાસે રહેલી આ 'ડેમોગ્રાફિક પ્રોફાઇલ' આજે વિશ્વભરમાં ચર્ચાનો વિષય છે, કારણ કે જ્યારે વિકસિત દેશોની વસ્તી વૃદ્ધ થઈ રહી છે, ત્યારે ભારત યુવા ઉર્જાથી ધનગની રહ્યું છે.

જ્યારે આપણે ભારતને મજબૂત બનાવવાની વાત કરીએ છીએ, ત્યારે આપણો દ્રષ્ટિકોણ માત્ર લશ્કરી તાકાત વધારવા કે જીડીપીના આંકડા સુધારવા પૂરતો મર્યાદિત નથી. સાચી મજબૂતી એક એવા સર્વગ્રાહી સમાજના નિર્માણમાં છે જ્યાં શિક્ષણ સર્વવ્યાપી હોય, સામાજિક સમાનતા હોય અને દરેક યુવાનના હૃદયમાં રાષ્ટ્રભક્તિ સર્વોપરી હોય. યુવાનો આજે ભારતીય અર્થવ્યવસ્થાના સાચા એન્જિન સાબિત થઈ રહ્યા છે. તેઓ માત્ર સરકારી નોકરીઓની શોધમાં બેસી ન રહેતા, સ્ટાર્ટઅપ્સ દ્વારા લાખો લોકો માટે નવી રોજગારીની તકો ઉભી કરી રહ્યા છે. રમતગમતના મેદાનથી લઈને અવકાશ વિજ્ઞાનના સંશોધનો સુધી, અને કૃષિ ક્ષેત્રથી લઈને આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ સુધી, ભારતીય યુવાનો પોતાની પ્રતિભાનો લોખંડ મનાવી રહ્યા છે.

આ પ્રસ્તાવના એ પાયાની હકીકતને સ્પષ્ટ કરે છે કે ભારતની ભવિષ્યની સફર અને તેની મજબૂતીનો સીધો માર્ગ યુવાનોના સશક્તિકરણ અને તેમની વૈચારિક એકતામાંથી પસાર થાય છે. જો યુવાનો સંગઠિત થઈને 'રાષ્ટ્ર પ્રથમ' ના મંત્ર સાથે કામ કરશે, તો ભારતને વિશ્વ મંચ પર અગ્રેસર બનતા કોઈ રોકી શકશે નહીં.

આ સંશોધન પત્રનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય ભારતની વિકાસયાત્રામાં યુવાનોના યોગદાન અને 'એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત' ના વિઝનને સમજવાનો છે. ભારત એ વિશ્વનો સૌથી યુવાન દેશ છે, જ્યાં વસ્તીનો મોટો હિસ્સો 35 વર્ષથી ઓછી ઉંમરનો છે. આ 'ડેમોગ્રાફિક ડિવિડન્ડ' ભારત માટે એક સુવર્ણ તક છે. પ્રસ્તુત પેપરમાં એ ચર્ચા કરવામાં આવી છે કે કેવી રીતે યુવાનો દેશની આર્થિક, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રગતિમાં પાયાના પથ્થર બની શકે છે. વૈશ્વિક ફલક પર જ્યારે ભારત 'વિશ્વગુરુ' બનવા તરફ આગળ વધી રહ્યું છે, ત્યારે યુવાનોની ભૂમિકા માત્ર મતાધિકાર પૂરતી સીમિત નથી, પરંતુ તે નવીનતા (Innovation), ટેકનોલોજી

અને સામાજિક પરિવર્તન સાથે જોડાયેલી છે. રિસર્ચમાં એ પણ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાન દ્વારા કેવી રીતે યુવાનો વિવિધ રાજ્યો વચ્ચેના અંતરને ઘટાડી શકે છે. જો યુવાનોને સાચું શિક્ષણ, કૌશલ્ય અને તક આપવામાં આવે, તો તેઓ ભારતને માત્ર આર્થિક રીતે જ નહીં, પણ નૈતિક અને વૈશ્વિક એકતાના મોડેલ તરીકે પણ મજબૂત બનાવી શકે છે. આ પેપર યુવાનોમાં રહેલી ક્ષમતા અને રાષ્ટ્ર નિર્માણ વચ્ચેના સીધા સંબંધને તપાસે છે.

૨. સંશોધનના ઉદ્દેશ્યો

- ભારતની મજબૂતીમાં યુવાનોના ફાળાનું વિશ્લેષણ કરવું.
- 'એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત' અભિયાન હેઠળ સાંસ્કૃતિક એકતામાં યુવાનોની ભૂમિકા તપાસવી.
- શિક્ષણ અને કૌશલ્ય વિકાસ કેવી રીતે રાષ્ટ્ર નિર્માણમાં મદદરૂપ થાય છે તે સમજવું.
- યુવાનો સામેના પડકારો અને તેના ઉકેલો સૂચવવા.

૩. સંશોધન પદ્ધતિ

આ સંશોધન પત્ર તૈયાર કરવા માટે 'વર્ણનાત્મક અને વિશ્લેષણાત્મક સંશોધન પદ્ધતિ' નો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. આ માટે ગૌણ માહિતીના સ્ત્રોતો જેવા કે સરકારી અહેવાલો, યુવા બાબતોના મંત્રાલયના આંકડા, વિવિધ શૈક્ષણિક સામયિકો, અને ન્યૂઝ પેપરના લેખોનો અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો છે.

માહિતીનું એકત્રીકરણ કરતી વખતે ભારતની વર્તમાન યુવા વસ્તીના આંકડા અને સરકારની વિવિધ યોજનાઓ (જેમ કે સ્કીવ ઇન્ડિયા, સ્ટાર્ટઅપ ઇન્ડિયા) ના પ્રભાવને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે. આ સંશોધનમાં કોઈ જટિલ આંકડાશાસ્ત્રીય ગણતરીના સ્થાને સરળ તાર્કિક વિશ્લેષણ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે જેથી સામાન્ય વાચક પણ તેને સરળતાથી સમજી શકે.

૪. ચર્ચા (Discussion)

૪.૧ આર્થિક વિકાસ અને યુવા ઉદ્યોગ સાહસિકતા

ભારતને વિશ્વની ત્રીજી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બનાવવાનું સપનું યુવાનોના સહયોગ વગર અધૂરું છે. આજે ભારતનો યુવાન પરંપરાગત નોકરીઓની પાછળ દોડવાને બદલે 'સ્ટાર્ટઅપ' સંસ્કૃતિને અપનાવી રહ્યો છે. સરકારની 'સ્ટાર્ટઅપ ઇન્ડિયા' અને 'મુદ્રા યોજના' જેવી પહેલોએ યુવાનોને જોખમ લેવા અને નવા વિચારોને વ્યવસાયમાં બદલવા માટે પ્રોત્સાહિત કર્યા છે. નાના

શહેરો અને ગામડાઓમાંથી આવતા યુવાનો પણ આજે એગ્રી-ટેક, એડ્યુ-ટેક અને હેલ્થ-કેર ક્ષેત્રે ક્રાંતિકારી ફેરફારો લાવી રહ્યા છે. યુવાનો દ્વારા ઉભા કરવામાં આવેલા આ વ્યવસાયો માત્ર તેમના પોતાના માટે જ નહીં, પરંતુ હજારો અન્ય લોકો માટે રોજગારીની તકો ઉભી કરે છે. આ આર્થિક સ્વનિર્ભરતા જ ભારતને 'આત્મનિર્ભર' બનાવવાની દિશામાં લઈ જાય છે. જ્યારે યુવાનો આર્થિક રીતે સક્ષમ બને છે, ત્યારે દેશની ખરીદશક્તિ વધે છે અને વિદેશી રોકાણકારો માટે ભારત એક આકર્ષક બજાર બને છે. આમ, યુવા ઉદ્યોગ સાહસિકો ભારતની આર્થિક કરોડરજી સમાન છે.

૪.૨ શિક્ષણ અને બૌદ્ધિક મજબૂતી

નવી શિક્ષણ નીતિ ૨૦૨૦ એ ભારતીય યુવાનોને માત્ર પુસ્તકીય જ્ઞાન પૂરતા સીમિત ન રાખતા, તેમને કૌશલ્ય આધારિત શિક્ષણ આપવાની દિશામાં એક મોટું પગલું છે. ભારતની બૌદ્ધિક સંપદા (Intellectual Property) આજે વૈશ્વિક સ્તરે માન્યતા પ્રાપ્ત કરી રહી છે. યુવાનોમાં સંશોધન અને વિકાસ (R&D) પ્રત્યેની રુચિ વધી છે. જ્યારે યુવાન શિક્ષિત અને તાર્કિક રીતે વિચારતો થાય છે, ત્યારે તે સમાજમાં ફેલાયેલી અફવાઓ, અંધશ્રદ્ધા અને વિભાજનકારી તત્વોનો સામનો કરી શકે છે. ભારતની આઈટી (IT) શક્તિ અને સ્પેસ ટેકનોલોજીમાં ઇસરો (ISRO) જેવી સંસ્થાઓમાં યુવા વૈજ્ઞાનિકોનું યોગદાન પ્રશંસનીય છે. ઉચ્ચ શિક્ષણ દ્વારા યુવાનો વૈશ્વિક સમસ્યાઓ જેવી કે ક્લાઇમેટ ચેન્જ અને આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (AI) ના ક્ષેત્રમાં ભારતનું નેતૃત્વ કરી રહ્યા છે. બૌદ્ધિક રીતે મજબૂત યુવા પેઢી જ દેશની લોકશાહીને જીવંત રાખે છે અને સાચી દિશામાં નીતિ નિર્ધારણ કરવામાં મદદરૂપ થાય છે.

૪.૩ સાંસ્કૃતિક એકતા: 'એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત'

ભારતની વિવિધતા એ તેની નબળાઈ નહીં પણ શક્તિ છે. 'એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત' અભિયાન હેઠળ જ્યારે ગુજરાતનો યુવાન કેરળની સંસ્કૃતિને સમજે છે અથવા પૂર્વોત્તર રાજ્યોના યુવાનો ઉત્તર ભારતના તહેવારોમાં સહભાગી બને છે, ત્યારે રાષ્ટ્રીય એકતા મજબૂત થાય છે. યુવાનો આજે સાંસ્કૃતિક વાહક તરીકે કામ કરી રહ્યા છે. શૈક્ષણિક પ્રવાસો, યુવા મહોત્સવો અને વિનિમય કાર્યક્રમો દ્વારા વિવિધ રાજ્યો વચ્ચેના ભાષાકીય અને ભૌગોલિક અંતરો ઘટી રહ્યા છે. યુવાનો સોશિયલ મીડિયા પર ભારતીય કલા, સંગીત અને નૃત્યને પ્રોત્સાહન આપીને વૈશ્વિક સ્તરે ભારતની 'સોફ્ટ પાવર' વધારી રહ્યા છે. જ્યારે યુવાન મન કોઈપણ રાજ્યની સંસ્કૃતિને માન આપે છે, ત્યારે દેશની આંતરિક સુરક્ષા અને ભાઈચારો વધુ દૃઢ બને છે. આ સાંસ્કૃતિક જોડાણ જ ભારતને એક સુત્રતામાં બાંધે છે અને 'વૈશ્વિક એકતા' માટેનું શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ પૂરું પાડે છે.

૪.૪ ડિજિટલ ક્રાંતિ અને સોશિયલ મીડિયા

ભારત આજે દુનિયામાં સૌથી વધુ ડેટા વાપરતો દેશ છે અને આ ક્રાંતિના કેન્દ્રમાં યુવાનો છે. ડિજિટલ ઇન્ડિયા અભિયાનને સફળ બનાવવામાં યુવાનોએ મહત્વની ભૂમિકા ભજવી છે. યુવાનો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને સરકારી યોજનાઓની માહિતી ગામડાઓ સુધી પહોંચાડે છે અને ડિજિટલ પેમેન્ટ જેવી સુવિધાઓને લોકપ્રિય બનાવી રહ્યા છે. સોશિયલ મીડિયા એક એવું માધ્યમ છે જેના દ્વારા યુવાનો સામાજિક અન્યાય સામે અવાજ ઉઠાવે છે અને દેશભક્તિના સંદેશાઓ ફેલાવે છે.

જોકે આ સાધનનો દુરુપયોગ થવાની શક્યતા પણ રહેલી છે, પરંતુ જાગૃત યુવા પેઢી તેનો ઉપયોગ રાષ્ટ્ર નિર્માણ, શિક્ષણ અને પર્યાવરણ જાગૃતિ માટે કરી રહી છે. ઈ-ગવર્નન્સ અને ઓનલાઇન શિક્ષણમાં યુવાનોની સક્રિયતાએ ભારતને 'ડિજિટલ પાવરહાઉસ' બનાવ્યું છે. આ ડિજિટલ મજબૂતી જ ભારતને અન્ય દેશોની સરખામણીએ ઝડપી પ્રગતિ કરવામાં મદદ કરે છે.

૪.૫ સામાજિક સેવા અને પરિવર્તન

યુવા અવસ્થા એ સેવા અને સમર્પણની અવસ્થા છે. ભારતના યુવાનો એન.એસ.એસ (NSS), એન.સી.સી (NCC) અને વિવિધ એન.જી.ઓ (NGO) દ્વારા સમાજ સેવામાં અગ્રેસર છે. રક્તદાન શિબિર હોય, પૂર કે ભૂકંપ જેવી કુદરતી આપત્તિઓ હોય કે કોરોના જેવી મહામારી - યુવાનોએ હંમેશા આગળ આવીને સમાજની સેવા કરી છે. 'સ્વચ્છ ભારત અભિયાન' માં યુવાનોએ જે રીતે ભાગીદારી કરી છે તેનાથી દેશમાં સાર્વજનિક સ્વચ્છતા પ્રત્યેનો અભિગમ બદલાયો છે. યુવાનો ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં શિક્ષણ આપવા અને સ્ત્રી સશક્તિકરણ માટે જાગૃતિ ફેલાવવાનું કામ પણ કરી રહ્યા છે. જ્યારે યુવાનો સામાજિક બદલીઓ જેવી કે દહેજ પ્રથા અને જાતિવાદ વિરુદ્ધ ઉભા થાય છે, ત્યારે સમાજમાં ક્રાંતિકારી પરિવર્તન આવે છે. યુવાનોનું આ નિઃસ્વાર્થ યોગદાન જ દેશને નૈતિક રીતે મજબૂત બનાવે છે અને રાષ્ટ્રના પાયાને મજબૂતી આપે છે.

૪.૬ પડકારો અને સમાધાન

ભારતની મજબૂતીમાં યુવાનોની ભૂમિકા વિશે ચર્ચા કરતી વખતે તેમની સામે રહેલા પડકારોને નજરઅંદાજ કરી શકાય નહીં. સૌથી મોટો પડકાર 'બેરોજગારી' અને 'કૌશલ્યનો અભાવ' છે. અનેક યુવાનો પાસે ડિગ્રી તો છે પણ ઉદ્યોગોને જરૂરી આવડત નથી. આ સમસ્યાના ઉકેલ માટે 'સ્કિલ ઇન્ડિયા' જેવા કાર્યક્રમોને વધુ વ્યાપક બનાવવાની જરૂર છે. બીજો ગંભીર પડકાર 'માનસિક સ્વાસ્થ્ય' અને 'નશાખોરી' છે. આજના ગળાકાપ સ્પર્ધાના યુગમાં યુવાનો ડિપ્રેશન અને નશીલા દ્રવ્યોના શિકાર બની રહ્યા છે, જે રાષ્ટ્રીય સંપત્તિનો વ્યય છે. આ માટે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં કાઉન્સેલિંગ અને સ્પોર્ટ્સને વધુ મહત્વ આપવું જોઈએ.

વધુમાં, સોશિયલ મીડિયા પર ફેલાતી 'ફેક ન્યૂઝ' અને 'સાયબર ક્રાઇમ' પણ યુવાનોને ગેરમાર્ગે દોરે છે. યુવાનોમાં સોશિયલ મીડિયા લિટરેસી વધારવી અનિવાર્ય છે. પ્રાદેશિકવાદ અને કટ્ટરવાદ પણ યુવાનોમાં વિભાજન પેદા કરી શકે છે, જેની સામે 'એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત' જેવી યોજનાઓનો પ્રસાર જરૂરી છે. સમાધાન તરીકે, સરકારે યુવા કેન્દ્રિત નીતિઓ બનાવવી જોઈએ અને ખાનગી ક્ષેત્રે પણ યુવાનોને પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવું જોઈએ. જ્યારે યુવાનોને સાચી દિશા, પ્રોત્સાહન અને તક મળશે, ત્યારે તેઓ આ તમામ પડકારોને પાર કરીને દેશને મજબૂત બનાવવામાં પોતાનું સો ટકા યોગદાન આપી શકશે.

૫. ઉપસંહાર

સમગ્ર સંશોધનનું તારણ કાઢતા કહી શકાય કે, ૨૧મી સદીનું ભારત તેના યુવાનોના ખભા પર સવાર છે. 'એક ભારત શ્રેષ્ઠ ભારત'ની સંકલ્પના માત્ર સરકારી કાગળો પર

सीमित न रहेता, ज्यारे ते युवानोना हृदयमां स्थान पामे छे त्यारे ज ते राष्ट्र माटे वैश्विक अेकतानुं मोडेव बने छे. युवानो अे राष्ट्रनी अेवी ज्वांत उर्जा छे जे रूढियुस्त वियारोने तोडीने प्रगतिशील समाजनी रचना करी शके छे. भारतनी मजबूतीनो आधार अे वात पर रहेवो छे के अडीनो युवान उत्तरथी दक्षिण अने पूर्वथी पश्चिम सुधीनी विविधताने अेक मजबूत तांतणे बांधे.

भारतने 'विश्वगुरु' बनाववानी दिशामां युवानोअे मात्र आर्थिक रीते ज नडी, પણ नैतिक रीते પણ सक्षम बनवुं पडशे. ज्यारे देशनो युवान नशापूरी अने अंधश्रद्धा जेवा दुषणोथी दूर रडीने वैज्ञानिक अभिगम अपनावशे, त्यारे भारत आपोआप मजबूत बनशे. आजना युवानोअे 'लोकल फोर वोकल' अने 'आत्मनिर्भर भारत' जेवा अभियानोने जे रीते वेग आप्यो छे, ते दशावि छे के तेओ देशना छित माटे कटिबद्ध छे.

परंतु, आ प्रक्रियामां युवानोने योग्य मार्गदर्शन अने समान तको मणवी પણ तेटवी ज अनिवार्य छे. जो आपणे युवानोने कौशल्यबद्ध शिक्षण अने सुरक्षित वातावरण पूरुं पाडीशुं, तो तेओ विश्वना अन्य देशो माटे प्रेरणारूप बनशे. अंते, भारतनी अेकता अने अप्पंडितता जणववामां युवानोनुं योगदान सर्वोपरी छे. ज्यारे युवानो जाति, धर्म अने प्रदेशवाधना वाडाओ ओणंगीने 'राष्ट्र प्रथम' (Nation First) नी लावना साथे काम करशे, त्यारे 'अेक भारत श्रेष्ठ भारत' मात्र अेक सूत्र नडी रहेता अेक ज्वांत वास्तविकता बनी जशे. भारतनी मजबूतीनो मार्ग युवानोना जुस्सा अने तेमनी अेकतामांथी ज पसार थाय छे. आम, युवा शक्ति ज आवनारा समयमां भारतने वैश्विक इलक पर सर्वोच्च शिपर पर लई जशे.

द. संदर्भ ग्रंथ सूचि

- युवा बाबतो अने रमतगमत मंत्रालय. (२०२३). राष्ट्रीय युवा नीति अडेवाल. भारत सरकार.
- शिक्षण मंत्रालय. (२०२०). राष्ट्रीय शिक्षण नीति २०२०. भारत सरकार.
- अेक भारत श्रेष्ठ भारत पोर्टल. (२०२४). युवा विनिमय कार्यक्रमो द्वारा सांस्कृतिक अेकताने प्रोत्साहन. सत्तावार वेब साइट.
- क्लाम, अे. पी. जे. (२००२). एग्जाइटेड माईन्ड्स: भारतनी अंदरनी शक्तिने जगृत करवी. वाईकिंग पब्लिकेशन्स.
- युनेस्को. (२०२२). वैश्विक शांति अने टकाउ विकासमां युवानोनी भूमिका.
- प्रेस एन्डोर्मेसन ब्युरो (PIB). (२०२३). आत्मनिर्भर भारत अने युवा उद्योग साहसिकता पर विशेष अडेवाल.